

**UNIVERSITAT
JAUME·I**

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRE D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

**L'EDUCACIÓ ARTÍSTICA COM A PONT ENTRE
L'ESCOLA I L'ENTORN LOCAL. UNA PROPOSTA PER AL
SEGON CICLE DE PRIMÀRIA DE LA VALL D'UIXÒ.**

Nom de l'alumne: Pablo Familiar Martín-Lorente

Nom del tutor de TFG: Marc Ribera Giner

Àrea de Coneixement: Didàctica de l'Expressió Plàstica

Curs acadèmic 2019/2020

ÍNDEX

RESUM	3
ABSTRACT	3
AGRAÏMENTS	4
1.JUSTIFICACIÓ	5
2.ESTAT DE LA QÜESTIÓ	7
2.1.CONTINGUTS A TREBALLAR	7
2.2.MUSEUS LOCALS DE CERÀMICA DE LA ZONA I LA SEUA FUNCIO EDUCATIVA	8
2.2.1. El Museu de Ceràmica de l'Alcora	8
2.2.3. El Museu del Taulell d'Onda	9
2.3.EL CALCER I LA FÀBRICA DE SEGARRA	10
3.METODOLOGIA	11
3.1.APRENENTATGE BASAT EN PROJECTES (ABP)	11
3.3.PROPOSTA D'ACTIVITATS	11
3.3.DESENVOLUPAMENT D'ACTIVITATS	14
4.RESULTATS	18
5.CONCLUSIONS	20
6.REFERÈNCIES	21
6.1.BIBLIOGRAFIA	21
6.2.WEBGRAFIA	21

RESUM

Aquest Treball de Fi de Grau consisteix en la creació d'un projecte artístic dirigit a l'alumnat de segon cicle de primària del CEIP Sant Vicent Ferrer, situat a la localitat de La Vall d'Uixò. En aquest s'ha buscat donar a conèixer a l'alumnat la realitat que envolta el seu municipi i la seua província, apropant-lo als dos principals motors socioeconòmics històrics a nivell local i provincial, com són la indústria sabatera i la indústria taulellera, respectivament. Per a aconseguir açò, s'ha creat una proposta on es realitzen 2 activitats a l'aula seguint la metodologia ABP on els alumnes comencen a familiaritzar-se amb els elements principals del projecte, que serveixen com a introducció per a després realitzar l'activitat final que consisteix en una visita guiada al Museu del Taulell "Manolo Safont" d'Onda i la realització d'un taller amb fang en el que plasmen una sabata, tractant així d'unir els dos temes de la proposta.

Paraules clau: Educació Artística, ceràmica, calçat, museu, metodologia ABP.

ABSTRACT

This end-of-degree work consists in the creation of an artistic project aimed at students of the second stage of primary education in San Vicent Ferrer school, located in La Vall d'Uixò. The aim of this work has been try to introduce to the students the reality of their town and their province, moving them closer to the two main socioeconomic industries at local and provincial level, such as the shoe and tile industry. To get this, there will be 2 activities made in the classroom following the PBL methodology where the students will get more familiar with the main components of the project, that will be used as an introduction to the main activity. This consist in a guided visit to "Museu del Taulell d'Onda" and a activity there where the students will express a shoe in clay, unifying the two principal topics of the work.

Key words: Artistic Education, ceramics, footwear, museum, PBL methodology.

AGRAÏMENTS

En primer lloc m'agradaria agrair al meu tutor, Marc Ribera Giner, per la seua ajuda i els seus consells, ja que sense ell aquest treball no haguera sigut possible. També m'agradaria agrair a la meua família per estar ahí sempre que he necessitat ajuda i per facilitar-me el poder haver estudiat el que sempre he volgut.

1.JUSTIFICACIÓ

Per a poder comprendre l'elecció de la temàtica elegida en aquest treball, hem de conèixer la relació que existeix actualment entre l'educació formal que s'imparteix a l'escola i l'educació no formal que es pot veure als museus.

Com afirma Herrera (2008), l'educació no formal és tot procés educatiu, organitzat fora del Sistema Educatiu, al que la persona acudeix de forma voluntària, intencionat, planificat, però flexible i que es caracteritza per la diversitat de mètodes, àmbits i continguts en els que s'aplica.

Si veiem també la definició encara vigent que va donar l'ICOM a la 22a vigèsima assemblea general a Viena (2007), podem entendre els museus com una institució sense fins lucratiu, permanent, al servei de la societat i del seu desenvolupament, oberta al públic, que adquireix, conserva, investiga, comunica i exposa el patrimoni material i immaterial de la humanitat i el seu medi ambient amb finalitats d'educació, estudi i esbarjo.

Amb aquestes dues definicions, junt a la donada també per Herrera (2008) sobre l'educació formal, "educació establerta per lleis i realitzada per un sistema públic i privat legitimat per a açò, amb professionals expressament preparats per a complir amb la seua obligació", podem veure com la flexibilitat que existeix a l'educació no formal es pot adaptar molt bé a les mancances que poden trobar-se als col·legis, així com ens permet també treballar de manera transversal diverses àrees curriculars.

Tant l'any passat com aquests vaig poder gaudir d'un període de practiques al CEIP Sant Vicent Ferrer, que em va servir molt per a poder veure com es treballa l'educació artística actualment i veure si s'aprofiten els recursos que tant l'educació no formal com els museus poden oferir.

És per açò que vaig decidir fer un projecte artístic on de manera transversal es treballaren dos dels nuclis econòmics més importants de la localitat.

Aquest centre està situat a la localitat de la Vall d'Uixó, poble on trobem una de les fàbriques de sabates amb més història d'Espanya. Durant més de 130 anys ha donat treball a molta gent del poble i ha ajudat a que aquest prospere, encara que els últims anys ha perdut un poc el reconeixement que tenia, sobretot al Segle XX.

D'altra banda, la Vall d'Uixó està situada en la província de Castelló, un dels nuclis europeus més importants de la indústria taulellera. Aquesta és una indústria que si bé no podem trobar cap fabrica dins del terme municipal, si que trobem que és una de les activitats econòmiques més importants a pobles del voltant com Nules, Vila-Real, Onda, Alcora o Castelló de la Plana.

Veient aquests dos nuclis tan importants, vaig veure la necessitat d'elaborar un projecte que englobés aquestes dues activitats tan importants per a la població d'aquest municipi, ja que açò em permet treballar de manera transversal continguts de diverses àrees seguint la metodologia ABP

(Aprentatge Basat en Projectes). En aquest es treballaria la sabata, veient aquesta com una mena de fil conductor que uneixi l'educació formal, treballant en diferents assignatures a l'escola, amb l'educació no formal que hi ha als museus, realitzant activitats on s'utilitzen altres recursos als vistos ja a classe.

Per a poder realitzar-lo, vaig pensar en fer-ho mitjançant un projecte transversal, que compregués diferents àrees, però que sempre tingués com a fons l'educació artística, ja que aquesta moltes vegades és tractada com una assignatura secundària a les aules, deixant-la amb un paper molt residual, quasi sense importància. Per açò mateix vaig veure l'oportunitat de donar-li la importància que, particularment, crec que es mereix.

Per a poder treballar aquest tema vaig veure que em podia oferir l'educació no formal en quant a les dues activitats anteriorment mencionades i em vaig posar en contacte amb el responsable educatiu del Museu del Taulell "Manolo Safont" d'Onda, per veure quina activitat educativa em podien oferir que estigués relacionada també amb el món del calçat.

Però per a poder aplegar a realitzar les activitats al museu, l'alumnat ha d'haver realitzat prèviament tasques a l'aula on s'assoleixen els continguts marcats al currículum, així com també els objectius.

I és que al poder treballar de manera transversal, aquest projecte treballaria continguts de Ciències Socials, Ciències Naturals, Matemàtiques i Educació Artística. A més el fet de realitzar un ABP s'adapta perfectament amb l'educació no formal que l'alumnat rebria també al museu, ja en aquest tipus d'aprenentatge l'alumnat és el protagonista, sent ell el responsable del seu aprenentatge.

Més concretament, la proposta tractaria dos activitats que es realitzarien a l'aula i que servirien com una mena d'introducció a l'activitat principal del projecte. Aquesta seria una visita guiada al Museu del Taulell "Manolo Safont" d'Onda, seguida d'un taller on l'alumnat plasmaria una sabata en fang.

2.ESTAT DE LA QÜESTIÓ

2.1.CONTINGUTS A TREBALLAR

El DECRET 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana, ens dona continguts en diverses àrees de l'educació primària que poden ser abordats des del punt de vista de l'educació no formal.

Més concretament, referint-nos al curs al que aquest projecte va dirigit, podem veure com al DECRET 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana, en l'apartat de continguts de l'àrea de ciències socials veiem els continguts que aquest projecte estaria treballant serien el següents:

- Aplicació d'estratègies d'aprenentatge cooperatiu i per projectes.
- Planificació i organització de projectes individuals o col·lectius.
- Noció de desigualtat social i conflicte.
- Reconeixement de les contribucions culturals i materials que van fer els sers humans del passat a la nostra cultura.
- Diversitat cultural.
- Fases del procés productiu.
- Ús com a fonts d'objectes, obres d'art, monuments històrics, imatges i altres fonts basades en recursos digitals i, especialment, les de caràcter arqueològic.

Respecte a l'àrea de ciències de la naturalesa, treballaríem els següents continguts:

- Recollida d'informació sobre fets o fenòmens.
- Esforç, força de voluntat.
- Constància i hàbits de treball.
- Capacitat de concentració.

Si passem a l'àrea de matemàtiques:

- Utilització del vocabulari adequat per a interpretar i transmetre informacions sobre mesuraments.

Per últim, veiem els continguts que treballaríem a l'àrea d'educació artística, a plàstica:

- Textures.
- Utilització de textures per a la creació.
- Selecciona la informació teòrica i els materials.

- Observació i interpretació dels diferents entorns natural, artificial i imaginari en museus, exposicions, galeries, auditoris i teatres.
- Tècniques bidimensionals: dibuix, pintura, estampació, mixtes, collage.
- Interès i gaudi de les possibilitats que ens ofereixen els diferents entorns artístics: museus, exposicions, galeries d'art.
- Treball en tasques que impliquen diversos companys.

El fet de que l'educació no formal sigui capaç de treballar aquests continguts als museus ens ajuda a l'hora de confeccionar el nostre projecte, ja que part d'aquest consistirà en treball a classe, i l'altra part consistirà, com ja hem comentat en una activitat al museu.

Quan parlem de la rellevància històrica que han tingut els museus en l'àmbit educatiu, hem de remuntar-nos a segles anteriors, on van haver dos perspectives diferenciades en els museus. Segons Arriaga (2011), a principis del segle XX, i en paral·lel a la narrativa estètica que havia predominat als museus, on el paper educatiu d'aquests estava considerat com una cosa secundària, comença a sorgir un moviment on predominava la idea de que els museus havien d'instruir a la gent.

És a partir d'aquests anys quan educadors progressistes com J.Dewey o M.Montessori comencen a veure el potencial que els museus poden aportar a l'àmbit educatiu de manera experiencial, juntament a emergents estudis sobre psicologia del aprenentatge, el que fa que els responsables d'activitats s'adonen que és necessari avançar molt en matèria d'educació en aquests espais segons Arriaga (2011).

2.2.MUSEUS LOCALS DE CERÀMICA DE LA ZONA I LA SEUA FUNCIÓ EDUCATIVA

Centrant-nos en l'àrea que ens ocupa aquest projecte, m'he vist en la necessitat de veure com els museus d'ara estan responenent a aquesta necessitat educativa. Al tractar-se, com es menciona a l'apartat de justificació, d'un projecte que tracta en les seues activitats productes locals, veurem quines són les propostes educatives que els museus de la zona proposen per a apropar a l'alumnat a aquests productes.

2.2.1. El Museu de Ceràmica de l'Alcora

Com podem trobar a la seua pàgina web, al museu de ceràmica de l'Alcora s'intenta a través de les col·leccions de ceràmica que es conserven, donar a conèixer als xiquets i les xiquetes una visió propera de la ceràmica, material essencial per al principal focus econòmic de la província, i per tant, per a moltes famílies.

A partir de la ceràmica, a aquest museu tracten d'aportar a l'alumnat noves perspectives sobre el món en el que viuen, com la societat multicultural que s'ha anat construint al llarg dels segles o l'adopció de actituds reflexives front a la conservació del patrimoni general. Els alumnes poden anar

aprenent a través d'activitats didàctiques dirigides pel museu o amb projectes per a la creació d'obres per als centres educatius.

En les primeres, l'alumnat aprèn de manera personal i amb la participació activa en el taller, sent així aquestes activitats un element que els serveix com a reforç al coneixement ja adquirit al museu. Concretament es tracta de propostes on es treballa una certa època històrica a través de la ceràmica, on agafant espais del propi museu, els xiquets i les xiquetes manipulen ceràmica mitjançant tècniques i procediments propis d'un període històric.

En quant als projectes amb els centres, aquest estan basats en el treball cooperatiu, on, dividits per grups. Els alumnes amb els professors creen obres conjuntes, de grans dimensions, que estan destinades a algun espai del propi centre educatiu. En aquest cas, el museu posa a disposició dels centres personal qualificat per a coordinar aquestes activitats i els seus propis espais de treball.

2.2.3. El Museu del Taulell d'Onda

Un altre dels museus que treballen la ceràmica és el Museu del Taulell "Manolo Safont" a Onda. Com es veu a la seua pàgina web, a aquest museu porten a terme activitats educatives amb l'objectiu de connectar la ceràmica amb l'alumnat, ja que aquest museu es troba en l'epicentre a nivell estatal d'aquesta indústria.

Per a aconseguir açò, hi ha a l'abast de les escoles, diversos programes educatius adaptats per edats, on el l'alumnat serà capaç de conèixer, de manera molt detallada, la història de la ceràmica. Dins d'aquestes activitats, podem veure com hi ha a la disposició dels centres que les sol·liciten, visites guiades on es pot conèixer la història, l'evolució i la tradició de la cultura ceràmica de la zona.

També podem trobar el projecte denominat "A què fan olor els taulells?", on es posa a disposició tant dels mestres i les mestres dels col·legis d'Onda, com de les famílies de l'alumnat d'aquest municipi, una guia per a mestres i un dossier per a famílies on l'objectiu és dotar als docents i a les famílies d'eines per a introduir als xiquets i les xiquetes al món del taulell i també als museus.

Una altra de les activitats que el museu té a disposició dels centres es tracta d'una visita guiada, sempre adaptada a les edats de l'alumnat que vaja a realitzar la activitat, junt a un taller posterior on es fica en important rellevància la evolució tecnològica i els processos tècnics a l'hora de la fabricació dels taulells. En aquest taller pràctic, els alumnes elaboren creacions pròpies fent servir diverses tècniques com la estampació o les plantilles, utilitzant també elements quotidians com fulles de plantes o petxines de la mar.

Una vegada vistos el que els museus de la província de Castelló poden oferir als col·legis de la zona en quant a activitats on els alumnes puguen treballar manipulativament, he elaborat un projecte on es treballa de manera complementaria tant a l'aula com al propi museu, dos dels productes locals històricament més importants com són els taulells a la província de Castelló i les sabates a la localitat

de la Vall d'Uixó, ja que aquest projecte està dissenyat per a poder dur-se a terme en un futur al CEIP Sant Vicent Ferrer, d'aquesta localitat.

2.3.EL CALCER I LA FÀBRICA DE SEGARRA

L'elecció de treballar les sabates junt als taulells està donada degut a que a aquesta localitat està situada una de les fàbriques de sabates més importants durant el Segle XX a nivell nacional i que encara a dia d'avui es troba en funcionament.

Aquesta ha sigut des de principis del Segle XX una de les principals fonts de treball per a moltíssimes famílies de aquesta localitat i de algunes de les del voltant, a més de generar treball en altres sectors com el de la construcció, ja que van haver de construir-se moltes cases per a allotjar als treballadors i treballadores junt a les seues famílies.

3.METODOLOGIA

3.1.APRENTATGE BASAT EN PROJECTES (ABP)

Per a realitzar aquest projecte s'ha emprat la metodologia ABP, les sigles de la qual signifiquen Aprenentatge Bassat en Projectes. En aquesta metodologia, l'alumnat té un rol actiu en el seu aprenentatge, tenint al seu abast tot els elements necessaris per a realitzar el projecte, ja que aquests són proporcionats pels mestres.

Més concretament, aquest projecte consisteix, en la realització d'una sèrie d'activitats en grups a l'aula, englobades dins de la metodologia ABP, que serviran a l'alumnat com a preparació prèvia a l'hora de realitzar l'activitat final que es realitzarà al Museu del Taulell "Manolo Safont" a la localitat d'Onda.

El fet de que treballen en grups no molt nombrosos afavoreix que els alumnes siguin capaços de resoldre els possibles conflictes que puguin sorgir entre ells a l'hora de realitzar les activitats. D'aquesta manera també es fomenta el treball en equip i la col·laboració entre companys, la qual cosa influeix de manera molt positiva a l'hora de millorar les relacions entre l'alumnat.

D'aquesta manera, s'aconsegueix que el clima de treball sigui correcte, afectant açò positivament al desenvolupament del treball, ja que ajuda a que la motivació de l'alumnat augmente i així s'aconsegueixin els objectius establerts.

Un altre dels avantatges que té emprar aquesta metodologia és que afavoreix que es treballen a la vegada diferents àrees ja que moltes vegades van a tindre que utilitzar ferramentes i coneixements propis de moltes assignatures diferents, la qual cosa afavoreix molt la realització d'aquest projecte on es tractaran continguts de diferents àrees.

També es un factor de gran importància el fet de que aquest tipus de metodologia fomenta la investigació i la recerca d'informació de cara a poder donar resposta a les preguntes que s'han plantejat, desenvolupant en l'alumnat habilitats de comprensió de dades.

3.3.PROPOSTA D'ACTIVITATS

Les activitats que es realitzaran a l'aula estaran supervisades en tot moment pel docent, que serà l'encarregat de guiar a l'alumnat per a que així aquests aconseguixin els objectius prèviament determinats. També és paper del docent dins d'aquesta metodologia fomentar un esperit crític en els alumnes, realitzant qüestions d'importància per a que aquests es facen preguntes.

En quant a l'alumnat, com ja he comentat amb anterioritat, té que assumir que és el protagonista del seu aprenentatge, mantenint una actitud positiva i cooperadora per a aconseguir que tots els integrants treballen de manera correcta. A més, aquesta metodologia també fomenta l'autonomia

de l'alumnat, ja que aquest haurà de conèixer les estratègies necessàries per a poder desenvolupar de manera correcta les activitats.

Ja que el projecte està pensat per a realitzar-se al CEIP Sant Vicent Ferrer, centre d'una sola línia, es durà a terme en el segon cicle de primària, en les classes de tercer i quart, ja que les eixides de centre es fan per cicles al ser, com he dit abans un centre d'una línia i no tindre un nombre molt gran d'alumnes per cada curs de primària. Les activitats d'aula es realitzaran per separat en cadascun dels cursos del cicle, ajuntant-se sols per a realitzar l'activitat al museu.

A continuació passaré a descriure per separat, tant les activitats prèvies que es realitzaran a l'aula, com l'activitat final que tindrà lloc al Museu del Taulell "Manolo Safont" d'Onda.

Activitat 1 "Petjada històrica"

La primera activitat dins de la fase prèvia d'anar al museu consisteix en la creació d'un mural amb petjades de diferents èpoques. En aquesta, es dividirà a l'alumnat en grups de 5 o 6 persones. A cadascun d'aquests se'ls assignarà un període històric determinat, com la prehistòria o l'edat mitjana entre altres.

Una vegada assignades les diferents èpoques, seran els alumnes els encarregats de cercar i seleccionar la informació necessària sobre l'època que els ha sigut assignada, per a així realitzar la segona part de l'activitat, on hauran de plasmar a un mural comú per a tots, representacions de les petjades de les persones de cadascuna de les èpoques.

Per a realitzar-les, es crearan matrius de cartró amb diversos materials per a crear textures diferents per a dotar a l'obra de diversitat en les petjades, encara que sempre mantenint la forma original de la petjada de l'època històrica.

Una vegada realitzades les estampacions de les petjades al mural, cadascun dels grups haurà de realitzar un xicoteta explicació a la resta de companys sobre les característiques dels diferents tipus de calçats que s'utilitzaven a l'època que han representat.

Activitat 2 "Decoració de sabates"

La segona activitat que es realitzarà en aquest projecte consisteix en la reutilització de sabates velles, les quals es transformaran i decoraran utilitzant diferents materials i tècniques.

En aquesta, els alumnes treballaran per grups de 5 o 6 persones, on primer dissenyaran com voldran que estiguen decorades el seu parell de sabates, ja que cadascun dels grups treballarà sols un parell de sabates. Aquests dissenys seran creats per una sola de les persones del grup, que escoltant les idees i la imaginació de les altres persones, junt a les seues pròpies idees, crearà el seu disseny.

Una vegada tots els grups tinguen dissenyat el seu parell de sabates, ja podran començar a fer les seues creacions amb els material i els tipus de pintura que consideren oportuns. Ja quan estiguen les sabates decorades, serà hora de per torns anant ensenyant a las resta de grups de la classe les seues creacions, junt als dissenys previs que havien elaborat.

Activitat final. “Visita al museu”

L'última activitat dins d'aquest projecte consisteix en una visita guiada al Museu del Taulell “Manolo Safont” a Onda. En aquesta visita, l'alumnat podrà conèixer de primera mà com han sigut els taulells de diferents èpoques, veient la història d'aquests. A més també es ficarà especial atenció en les sabates, l'altre tema principal d'aquest projecte. Es veurà en quines èpoques s'observen sabates en els taulells, per què apareixen o de quin tipus són.

Després de la visita, es realitzarà un taller de ceràmica on l'alumnat representarà una sabata en una planxa de fang, ajudant-se del disseny que prèviament hauran realitzat a classe.

3.3.DESENVOLUPAMENT D'ACTIVITATS

Petjada històrica	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer les diferents èpoques històriques • Crear matrius per a la seua estampació • Interpretar dades i informació
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicació d'estratègies d'aprenentatge cooperatiu i per projectes. • Planificació i organització de projectes individuals o col·lectius. • Reconeixement de les contribucions culturals i materials que van fer els sers humans del passat a la nostra cultura. • Ús com a fonts d'objectes, obres d'art, monuments històrics, imatges i altres fonts basades en recursos digitals i, especialment, les de caràcter arqueològic. • Recollida d'informació sobre fets o fenòmens • Textures. • Utilització de textures per a la creació. • Selecciona la informació teòrica i els materials. • Tècniques bidimensionals: dibuix, pintura, estampació, mixtes, collage. • Treball en tasques que impliquen diversos companys.
Competències	<ul style="list-style-type: none"> • Consciència i expressions culturals. (CEC) • Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor. (SIEE) • Competències Social i Cíviques. (CSC) • Aprendre a Aprendre. (AA) • Competència en Comunicació Lingüística. (CCLI)
Temporalització	L'activitat constarà de 4 sessions de 50 minuts, on dos d'aquestes s'utilitzaran per a la recollida d'informació i la planificació del mural junt a la creació de les matrius; una per a l'estampació del mural i l'altra per a les explicacions a la resta de companys.
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Cartró • Paper continu • Tisoires • Cola • Qualsevol material reciclat • Pintura

Execució	<p>Primerament es dividirà a l'alumnat en grups de 5 persones.</p> <p>Després d'açò s'assignarà a cadascú una èpoques històrica a la que representar.</p> <p>Seguidament, cada grup cercarà informació sobre la seua època per a així poder dissenyar les seus petjades.</p> <p>Una vegada les tinguen dissenyades, crearan les matrius per a l'estampació amb cartró i altres materials.</p> <p>A la següent sessió estamparan les matrius seguint el disseny de mural que hagen pensat.</p> <p>Per a finalitzar, amb el mural ja estampat, cada grup realitzarà una xicoteta explicació del seu període.</p>
----------	--

Decoració de sabates	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Dissenyar un producte per a la seua posterior elaboració. • Utilitzar diferents materials per a la creació d'una obra.
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicació d'estratègies d'aprenentatge cooperatiu i per projectes. • Planificació i organització de projectes individuals o col·lectius. • Fases del procés productiu. • Esforç, força de voluntat. • Constància i hàbits de treball. • Capacitat de concentració. • Selecciona la informació teòrica i els materials. • Treball en tasques que impliquen diversos companys.
Competències	<ul style="list-style-type: none"> • Consciència i expressions culturals. (CEC) • Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor. (SIEE) • Competències Social i Cíviques. (CSC) • Aprendre a Aprendre. (AA) • Competència en Comunicació Lingüística. (CCLI)
Temporalització	<p>L'activitat constaria de 4 sessions de 50 minuts, realitzant el disseny de la sabata en una d'aquestes. Les dos sessions següents serviran per a realitzar la decoració de les sabates i a l'última sessió, cada grup exposarà la seua obra i contarà als companys de la resta de grups quin ha sigut el procés a l'hora de realitzar el seu treball.</p>

Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Sabates velles • Pintura • Qualsevol tipus de material que l'alumnat vullga utilitzar.
Execució	<p>Primerament, com ja tenim a l'alumnat separat per grups, aquests començaran amb els dissenys de les sabates.</p> <p>Una vegada realitzats els dissenys, cada grup començarà a decorar el seu parell de sabates, utilitzant els material que consideren convenients.</p> <p>Quan ja estiguen les sabates decorades amb els materials, l'alumnat procedirà a pintar-les, seguint sempre el disseny previ.</p> <p>A continuació, deixaran que aquestes s'assequen i a l'última sessió mostraran i explicaran a la resta dels grups com ha sigut el procés de disseny i decoració de les seues sabates.</p>

Visita guiada	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer els diferents tipus de taulells a través de la història • Conèixer i treballar el fang • Aprendre tècniques de treball
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> • Reconeixement de les contribucions culturals i materials que van fer els sers humans del passat a la nostra cultura. • Ús com a fonts d'objectes, obres d'art, monuments històrics, imatges i altres fonts basades en recursos digitals i, especialment, les de caràcter arqueològic. • Diversitat cultural • Esforç, força de voluntat. • Constància i hàbits de treball. • Capacitat de concentració. • Observació i interpretació dels diferents entorns natural, artificial i imaginari en museus, exposicions, galeries, auditoris i teatres. • Interès i gaudi de les possibilitats que ens ofereixen els diferents entorns artístics: museus, exposicions, galeries d'art.
Competències	<ul style="list-style-type: none"> • Consciència i expressions culturals. (CEC) • Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor. (SIEE)

	<ul style="list-style-type: none"> • Competències Social i Cíviques. (CSC) • Aprendre a Aprendre. (AA) • Competència en Comunicació Lingüística. (CCLI)
Temporalització	<p>L'activitat consistiria en la visita al Museu, d'una hora i quart de durada aproximada i el taller de fang, d'una hora i quart també.</p> <p>A aquest horari hi haurà que sumar-li el temps de l'esmorzar.</p>
Materials	<ul style="list-style-type: none"> • Fang
Execució	<p>Per a realitzar aquesta activitat hauríem de desplaçar a l'alumnat en autobús fins a la localitat d'Onda, que es on es troba el Museu del Taulell "Manolo Safont".</p> <p>Una vegada allí, el responsable de la part educativa del museu realitzarà una visita guiada per a que els alumnes puguin conèixer de primera mà els taulells de diferents èpoques, fent incidència en si en aquests veiem sabates, de quin tipus són, o per què hi ha gent que porta i gent que no.</p> <p>Una vegada finalitzada la visita, l'alumnat passarà a realitzar un taller amb fang on plasmaran en aquest el disseny de les sabates que prèviament hauran elaborat.</p> <p>Quan acaben el taller, l'alumnat s'endurà el fang per a poder finalitzar l'activitat a classe.</p> <p>Finalitzada l'activitat, l'alumnat tornarà al seu centre amb autobús.</p>

4.RESULTATS

Aquesta proposta educativa estava pensada per a dur-se a terme en el CEIP Sant Vicent, més concretament al segon cicle de primària. Degut a que les eixides de classe estaven tancades al inici de cada avaluació, no va ser possible realitzar l'eixida al Museu de Taulell "Manolo Safont" per a realitzar l'activitat final d'aquest projecte.

Tampoc han pogut dur-se a terme les 2 activitats que estaven pensades per a realitzar-se a l'aula degut a la situació de generada per la pandèmia mundial del Covid-19. Degut a aquesta pandèmia, es va decretar l'Estat d'Alarma a tot el territori espanyol, la qual cosa va provocar a la suspensió de les classes presencials degut al confinament.

La finalitat que es va plantejar inicialment en aquest projecte era la d'apropar a l'alumnat a la realitat social, econòmica i històrica del seu municipi. Açò es degut a que es va observar una necessitat, per part de l'alumnat, de conèixer de primera mà quin ha sigut la principal activitat econòmica i motor social del seu poble durant el segle passat a més del principal treball de la província actualment.

Per a aconseguir aquesta finalitat, es va plantejar un projecte, de fons artística, que es pogués treballar també de manera transversal i on els objectius a assolir per part de l'alumnat foren els següents:

- Conèixer l'entorn local i provincial a través de l'educació artística.
- Treballar transversalment
- Experimentar l'educació no formal impartida als museus.

Una vegada confeccionada i plantejada la proposta, és quan es pot veure si aquesta seria capaç de satisfer les expectatives i aconseguir els objectius prèviament proposats.

Si parlem del primer objectiu de la proposta, veiem que en aquesta es realitzen activitats a classe on l'alumnat ha de informar-se sobre la història de les sabates, conèixer el perquè ha sigut una industria tan important per al seu municipi o haver de dissenyar el seu propi parell per a plasmar-lo posteriorment. Junt a les activitats a classe, també es realitza una visita al Museu del Taulell d'Onda, on es dona a conèixer a l'alumnat el món del taulell. Així que es considera que s'ha aconseguit apropar a l'alumnat a aquesta realitat.

En quant al segon objectiu, aquest és un projecte artístic, però on es treballen continguts de moltes més assignatures, ja que el fet de que els temes principals de la proposta siguen les sabates i els taulells ens permet treballar des de diferents perspectives i tractar les activitats des de diferents perspectives. Gràcies a açò s'han aconseguit treballar de manera transversal, sense centrar-nos en una sola assignatura, si no que tractant-lo tot des d'una perspectiva més amplia.

Respecte a l'últim objectiu, veiem com una de les activitats realitzades dins d'aquesta proposta ens dona l'oportunitat de realitzar una visita guiada al Museu del Taulell d'Onda on també es realitza una activitat amb fang.

És per açò que puc valorar que aquesta proposta compleix, a traves de les seus activitats, els objectius que al principi del disseny d'aquesta es van plantejar, aplicant una metodologia que permet treballar de manera grupal i vivencial, apropant a l'alumnat a la realitat de la seua localitat i de la seua província.

5.CONCLUSIONS

Aquest projecte naix a partir del pensament de que avui en dia hi ha una manca en quant a coneixement per part de l'alumnat sobre el seu propi entorn. El fet de que vaig realitzar les pràctiques a un centre de la meua localitat em va permetre presenciar la falta de coneixement anteriorment mencionada de primera mà, reafirmant d'aquesta manera els meus pensaments.

És per això que vaig intentar dissenyar aquest projecte amb l'objectiu de fer obrir els ulls a l'alumnat i intentar que es familiaritzen i coneguen un poc més la seua localitat. Paral·lelament a aquest objectiu, també es buscava crear un projecte artístic que es pogués treballar una metodologia com la d'ABP, on l'alumnat fos el principal protagonista i on també es pogués treballar de manera transversal, treballant continguts de varies assignatures i no encaixant-lo sols en una.

Una vegada dissenyat, em vaig trobar en que no es va poder dur a terme el projecte, degut a les circumstancies donades per la pandèmia mundial del Covid-19, la qual cosa no lleva que siga un projecte interessant per a realitzar-se en algun centre de La Vall d'Uixó.

A pesar d'açò, aquest projecte respon a les necessitat anteriorment mencionades, sent així ideal per a dur-se a terme en el futur i així donar a conèixer a l'alumnat les activitats i els materials que han mantingut i mantenen l'economia de moltes famílies de la localitat així com de la província.

6.REFERÈNCIES

6.1.BIBLIOGRAFIA

- Herrera, M. (2008). La educación no formal en España. *Revista "Práticas de Animação"*
- Aprendizaje basado en problemas. Guías rápidas sobre nuevas metodologías. (2008).
- Arriaga, A. (2011). Desarrollo del rol educativo del museo: narrativas y tendencias educativas. *Revista digital do LAV*.
- DECRET 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana.

6.2.WEBGRAFIA

- ICOM. Definició de museu. Pagina web: <https://icom.museum/es/recursos/normas-y-directrices/definicion-del-muse>
- WEB MUSEU D'ALCORA. Projecte educatiu. Pagina web: https://www.museualcora.es/73004_va/Projecte-educatiu/
- WEB MUSEU DEL TAULELL D'ONDA. Pagina web: https://www.museoazulejo.org/es/programas_educativos.php#